

KIS-520 – An dassonnenoù

(GE da GP – 16 12 96)

Ur gudennig 'm eus o tennañ da anvadurezh ar soniadoù. Er gramadegoù klasel e vez bodet [l, m, n, r] dindan an anvad *liquides* (VALLEE) , *linkus* (KERVELLA) diouzh henrenkadur ar c'hensonennoù, ken e kaved aes o c'hlenkañ e reizhiad ar c'hemmadurioù o lavarout da skouer : c'hoarvezout a ra ar c'hemmadurioù en adanv [...] “ ma echu an anv gant ur vogalenn, an hanter-vogalenn *v* pe ur gensonenn linkus : *l, m, n, r* ” (YBRB. p. 89). Hiziv (mard emañ bepred talvoudek ar renkadur a roez war La-05 p. 6 a zavean dezhañ) emañ renket [l] en tuedgennoù dentel, [m] er fronennoù gweuzel, [n] er fronennoù dentel, [r] er froumennoù dentel.

Va aters : hag ar perzh a lakaas bodañ [l, m, n, r] en henrenkadur, o *linkusted*, en deus un dra bennak da welout gant arbenn ar c'hemmadurioù arbennik a zevoudont ? Mar en deus, ha ne ve ket lec'h da reiñ un arver nevez da geal al *linkusted*, ac'hoel da lakaat ur skritell war ar bodad a amparont ? Ma n'en deus ket, hag ur bennaenn all zo da vodadur ar peder c'hensonenn-se er yezhadur ?

A-du-rall, kaout a ra din ez eo diglok ar bodad. Ha ne zlefed ket ouzhpennañ dezhañ an duegenn staonel [ʏ] hag ar fronnenn staonel [n@] ? Dont a ra va aters da heul ur breud etre AAB ha me : “ ur familh kaer ” emezañ, “ ur familh gaer ” emezon.

(GP da GE – 18 12 96)

1) Ober a raen (LA-05, 6) gant *tarzhenn* (evel meur a hini araozon moarvat) evit treiñ SzGl. *explosive*. Hogen dic'hizet eo deut bremañ ha graet e vez *occlusive*, eleze *stankenn*, a arveran abaoe ur pennad mat. Un abeg ouzhpenn evit kemmañ an anvadur eo e troer Ev. *glottis* gant *tarzh* (GKRF [GEGO.] 1. 79) ha *pars uocalis rima glottidis* gant *lodenn a-vouezh eus faout an tarzh* (ibid.) evel ma ouzout gwell eget den ! Sed perak e viran an anvad *tarzhenn* evit ar stankenn darzhel [ʃ] hag ar rimiennoù tarzhel, divouezh ha hevouezh, a-getep [h fi]. *Laringalennoù* a ran en indezeuropeg evit **h*₁ **h*₂ **h*₃ (Sz. *laryngeals*) en o zouesk marteze a-walc'h tarzhennoù [ʃ fi] evit *h*₁ ha *h*₃ (?) hag ur c'hargadennenn [h](?) eus *h*₂ rak ned eo ket diogel an ataladurioù.

2) Azas eo an termenadurioù roet LA-05 evit /l m n r/ da geñver deskrivadur kevadeg un deodyezh bennak. E studi an indezeuropeg avat e reer anezhe (a-unan gant /i9 u9/) *dassonnennoù* (« *dazvouezhiennnoù* » vije reishoc'h, an henvoaz avat...), eleze Sz. *sonorants*, Gl. *sonantes*, rak daou arallson zo dezhe, an eil sonennel [i u ɾ m̃ ñ r̃] (aroueziet <i u l8 m8 n8 r8>), egile kensonennel [i9 u9 l m n r] (aroueziet <i9 u9 l m n r>; a-wezhioù, pa raed gant skrивerezed kozh Noah [pemp bloaz zo, lakomp !], ez arvered <y> pe <j> evit [i9] ha <w> evit [u9]).

3) Evit a sell ouzh ar gwanadur, ez eus un enebadur, e predeneg koulz hag e gouezeleg etre ar *c'hreñvennoù* /j w l m n r/ hag ar *gwanennoù* /i9 u9 l m n r / hogen ne arouezier er skritur e brezhoneg nemet /w/ Ø /u9 / ha /m/ Ø /m/ (eleze <gw> Ø <w> ha <m> Ø <v>) e derou ar gerioù (mouezhiadoù don 'm eus arveret, neket gwerc'heladurioù soniadel). Sl. sk. e Kb. Bangor, [i jaiT] ÷ [i hCaiT] ‘ e yezh ÷ he yezh ’ (WVBD xviii).

4) Disheñvel eo kudenn /ʒ/ ha /n@/, kreñv o div ha hep keñver gwan, bet ganet adu-rall e-doug prantad ar c'hrennvrezhoneg kozh diwar hol ar galleg hep mar ha gwerc'helaet hiziv peurliesañ [j nj] (evel e galleg, na petra 'ta). Neuze emañ ar gwir war un dro ganit ha gant Alan : lavarout a reer [>fa)miʒ kE:{}] ha [>fa)miu9 gE:{}] hep douetañs erbet. Deoc'h da choaz skrivañ pe get ar gwanadur !